

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Елабужский институт (филиал)
Факультет филологии и истории

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины

Методика обучения родному языку и литературе

Направление подготовки: 44.03.01 - Педагогическое образование

Профиль подготовки: Родной язык и литература

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: заочное

Язык обучения: русский

Год начала обучения по образовательной программе: 2016

Содержание

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения ОПОП ВО
2. Место дисциплины (модуля) в структуре ОПОП ВО
3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся
4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий
  - 4.1. Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)
  - 4.2. Содержание дисциплины (модуля)
5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)
6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)
7. Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)
8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)
9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)
10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)
11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)
12. Средства адаптации преподавания дисциплины (модуля) к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья
13. Приложение №1. Фонд оценочных средств
14. Приложение №2. Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)
15. Приложение №3. Перечень информационных технологий, используемых для освоения дисциплины (модуля), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем

Программу дисциплины разработал(а)(и) заведующий кафедрой, д.н. (доцент) Камаева Р.Б. (Кафедра татарской филологии, Факультет филологии и истории)

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения ОПОП ВО

Обучающийся, освоивший дисциплину (модуль), должен обладать следующими компетенциями:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОПК-1	готовностью сознавать социальную значимость своей будущей профессии, обладать мотивацией к осуществлению профессиональной деятельности
ОПК-2	способностью осуществлять обучение, воспитание и развитие с учетом социальных, возрастных, психофизических и индивидуальных особенностей, в том числе особых образовательных потребностей обучающихся
ОПК-3	готовностью к психолого-педагогическому сопровождению учебно-воспитательного процесса
ОПК-4	готовностью к профессиональной деятельности в соответствии с нормативными правовыми актами в сфере образования
ОПК-5	владением основами профессиональной этики и речевой культуры
ПК-1	готовностью реализовывать образовательные программы по учебным предметам в соответствии с требованиями образовательных стандартов
ПК-2	способностью использовать современные методы и технологии обучения и диагностики
ПК-3	способностью решать задачи воспитания и духовно-нравственного развития, обучающихся в учебной и внеучебной деятельности
ПК-4	способностью использовать возможности образовательной среды для достижения личностных, метапредметных и предметных результатов обучения и обеспечения качества учебно-воспитательного процесса средствами преподаваемых учебных предметов
ПК-5	способностью осуществлять педагогическое сопровождение социализации и профессионального самоопределения обучающихся
ПК-6	готовностью к взаимодействию с участниками образовательного процесса
ПК-7	способностью организовывать сотрудничество обучающихся, поддерживать их активность, инициативность и самостоятельность, развивать творческие способности

Обучающийся, освоивший дисциплину (модуль):

Должен знать:

- теоретические основы методики обучения родному языку и литературе: задачи, принципы, методы;
- последовательность в формировании лингвистических и теоретико-литературных понятий;
- теории и технологии обучения и воспитания ребенка, сопровождения субъектов педагогического процесса;
- содержание преподаваемого предмета;
- способы взаимодействия педагога с различными субъектами педагогического процесса;

Должен уметь:

- использовать современные технологии и средства обучения родному языку и литературе
- использовать различные средства коммуникации в профессиональной педагогической деятельности;

Должен владеть:

- способами ориентации в профессиональных источниках информации (журналы, сайты, образовательные порталы и т.д.);
- умением разрабатывать рабочей программы на основе типовых программ
- умением разрабатывать планов урока и и реализовать их в конкретных условиях.
- умением оценивать результатов знаний обучающихся по предмету.

Должен демонстрировать способность и готовность:

- готовность сознать социальную значимость своей будущей профессии, обладать мотивацией к осуществлению профессиональной деятельности;
- способность осуществлять обучение, воспитание и развитие с учетом социальных, возрастных, психофизических и индивидуальных особенностей, в том числе особых образовательных потребностей обучающихся;
- готовность к психолого-педагогическому сопровождению учебно-воспитательного процесса;
- готовность к профессиональной деятельности в соответствии с нормативными правовыми актами в сфере образования;
- владеть основами профессиональной этики и речевой культуры;
- готовность реализовывать образовательные программы по учебным предметам в соответствии с требованиями образовательных стандартов;
- способность использовать современные методы и технологии обучения и диагностики;
- способность решать задачи воспитания и духовно-нравственного развития, обучающихся в учебной и внеучебной деятельности;
- способностью использовать возможности образовательной среды для достижения личностных, метапредметных и предметных результатов обучения и обеспечения качества учебно-воспитательного процесса средствами преподаваемых учебных предметов;
- способность осуществлять педагогическое сопровождение социализации и профессионального самоопределения обучающихся;
- готовностью к взаимодействию с участниками образовательного процесса;
- способность организовывать сотрудничество обучающихся, поддерживать их активность, инициативность и самостоятельность, развивать творческие способности.

2. Место дисциплины (модуля) в структуре ОПОП ВО

Данная дисциплина (модуль) включена в раздел "Б1.В.ОД.3 Дисциплины (модули)" основной профессиональной образовательной программы 44.03.01 "Педагогическое образование (Родной язык и литература)" и относится к обязательным дисциплинам.

Осваивается на 4, 5 курсах в 7, 8, 9 семестрах.

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

Общая трудоемкость дисциплины составляет 8 зачетных(ые) единиц(ы) на 288 часа(ов).

Контактная работа - 54 часа(ов), в том числе лекции - 20 часа(ов), практические занятия - 28 часа(ов), лабораторные работы - 6 часа(ов), контроль самостоятельной работы - 0 часа(ов).

Самостоятельная работа - 216 часа(ов).

Контроль (зачёт / экзамен) - 18 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: отсутствует в 7 семестре; экзамен в 8 семестре; экзамен в 9 семестре.

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1 Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

N	Разделы дисциплины / модуля	Семестр	Виды и часы контактной работы, их трудоемкость (в часах)			Самостоятельная работа
			Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Кереш.Фән буларак татар теле һәм әдәбиятын укыту теориясе һәм методикасы. Формалашу					

тарихы.

7

2

2

0

20

N	Разделы дисциплины / модуля	Семестр	Виды и часы контактной работы, их трудоемкость (в часах)			Самостоятельная работа
			Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
2.	Тема 2. Федераль дәүләт белем бирү стандартлары. Укучыларда универсаль уку гамәлләре формалаштыру	7	2	2	0	20
3.	Тема 3. Татар теле һәм әдәбияты укыту ысуллары, алымнары, чаралары. Татар теле һәм татар әдәбияты дәреслекләре, программалар.	7	2	2	0	27
4.	Тема 4. Татар теле һәм әдәбияты планнары. Аларның төрләре. Эш программалары.	8	0	2	0	20
5.	Тема 5. Татар теле һәм әдәбияты дәресләре. Дәресләргә бүгенге таләпләр. Хәзерге татар теле һәм әдәбияты дәресенең технологиясе. Дәреснең технологик картасы.	8	2	2	0	20
6.	Тема 6. Татар теле дәресләрен оештыру һәм үткөрү методикасы. Дәрес типлары һәм формалары.	8	2	2	0	20
7.	Тема 7. Әдәбият дәресләрен оештыру һәм үткөрү методикасы. Дәрес типлары һәм формалары.	8	2	2	0	18
8.	Тема 8. Әдәби әсәр өйрәнүнең төп этаплары. Әдәби әсәрне төр һәм жанр үзенчәлеген исәпкә алып өйрәнү методикасы. Әдәби әсәрләргә анализ ясау.	9	2	4	2	15
9.	Тема 9. Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә яңа технологияләр Проект технологиясе. Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә квест-проектлар	9	0	4	2	14
10.	Тема 10. Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә үстерешле укыту технологиясе.	9	2	2	2	14
11.	Тема 11. Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә кейс-технология.	9	2	2	0	14
12.	Тема 12. Татар теле һәм әдәбиятыннан сыйныфтан тыш эшләр	9	2	2	0	14
	Итого		20	28	6	216

4.2 Содержание дисциплины (модуля)

Тема 1. Кереш. Фән буларак татар теле һәм әдәбиятын укыту теориясе һәм методикасы. Формалашу тарихы.

Татар теле методикасының предмети һәм бурычлары. Мәктәптә укыту-тәрбия процессының нәтижәлеген күтәрүдә туган телне укыту методикасының әһәмияте. Фән буларак татар телен укыту методикасы, аның эчтәлегә., бурычлары, объекты, предмети, үзенчәлекле сыйфатлары

Мәктәптә татар телен укыту методикасының методологик, лингвистик, психологик педагогик нигезләре, башка фәннәр белән бәйләнеше. Татар телен укыту методикасының педагогика белән бәйләнеше. Татар телен укыту методикасының психология белән бәйләнеше.

Татар әдәбиятын укыту теориясе һәм методикасының предмети, эчтәлеге һәм төзелеше. Фән буларак татар телен, рус телен һәм әдәбиятын укыту теорияләре һәм методикалары, әдәбият белеме, педагогика, психология һәм башка фәннәр белән тыгыз мөнәсәбәт. Алдынгы укытучылар тәҗрибәсенә методиканың фән буларак үсешенә йогынтысы.

Татар әдәбиятын укыту методикасының тарихы. Татар әдәбиятының мәктәптә уку-укыту дисциплинасы буларак тууы, аны укыту методикасының фән булып формалашу юлы. аларга бәйле әдәбият укыту методикасының үзенчәлеге. Дәрәслек авторларының методика фәне үсешендә әһәмияте.

Татар теле һәм әдәбияты укыту теориясе һәм методикасының үсеш перспективасы, проблемалары.

Тема 2. Федераль дәүләт белем бирү стандартлары. Укучыларда универсаль уку гамәлләре формалаштыру

Заманча дәрәскә федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләре. Дәрәс типлары, структурасы, эчтәлеге, эш төрләре. Шәхси (әхлакый) универсаль уку гамәлләре. Регулятив универсаль уку гамәлләре. Танып белү универсаль уку гамәлләре. Коммуникатив универсаль уку гамәлләре. Татар теле һәм әдәбияты дәрәсләрендә универсаль уку гамәлләре формалаштыру юллары.

Тема 3. Татар теле һәм әдәбияты укыту ысуллары, алымнары, чаралары. Татар теле һәм татар әдәбияты дәрәсләкләре, программалар.

"Татарстан Республикасы халыклары телләре турында" Татарстан Республикасы Законы кабул ителү.

"Татарстан Республикасы халыкларының телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы Дәүләт программасы" раслану. Шушы документлар нигезендә ачылган урта гомуми белем бирү мәктәпләре, эксперименталь яки гимназия класслары булган гомуми белем бирү мәктәпләре, махсус мәктәпләр, лицей һәм гимназияләр.

Гамәлдәге татар теле программалары Программаларның эчтәлеге, структурасы, төзелү принциплары, аерым бүлекләр арасында бәйләнеш һәм эзәрлек. Татар теле һәм әдәбияты программалары.

Белем алу чыганагы буларак дәрәслек, аның башка дидактик чаралар арасында (уку әсбаплары, күнегүләр җыентыгы, тарату материаллары, күрсәтмә әсбаплар һ.б.) урыны.

Дәрәсләкләрнең эчтәлеге, төзелеше һәм төзелү принциплары. Дәрәслек белән эшләү ысуллары.

Белем бирүнең аудиовизуаль технологияләре: укыту ярдәмлекләренең аудио-, видео-компьютер типологиясе. Укытуның интерактив технологияләре.

Метод һәм алым турында гомуми төшенчә, укыту процессында максатка ирешү юллары буларак укыту методлары. Методлар һәм алымнарны төркемләүдә карашлар төрлелеге. Тел укыту ысулларының теманың эчтәлеге, белемнең чыганагы, укучыларның яшәү үзенчәлекләре, белем-күнемдә дәрәжәләре, материалны үзләштерү рәвешләре, мәктәптәге материал шартлар һәм укытучының индивидуаль сәләте һәм фәнни-методик хәзерлеге белән билгеләнүе.

Мәктәптә татар телен һәм әдәбиятын укытуга кагылышлы чыганақларга күзәтү.

Тема 4. Татар теле һәм әдәбияты планнары. Аларның төрләре. Эш программалары.

Планнар (календарь, тематик, көндәлек дәрәс планнары). Аларның әһәмияте, төрләре, төзелеше. Календарь, тематик план төзүдә төрле карашлар. Планнар төзүдә системалылык, фәнник һ. б. Принциплар, аларга карата дидактик таләпләр. Планнар арасындагы үзара бәйләнеш. Эш программалары. Дәрәскә хәзерлек процессында укытучының фәнни-педагогик әдәбиятны һәм алдынгы педагогик тәҗрибәне файдалану юллары

Мәктәптә татар теле укытуны планлаштыру. Эш программалары. Дәрәсләрнең технологик картасы. Эш программалары төзү.

Тема 5. Татар теле һәм әдәбияты дәрәсләре. Дәрәсләргә бүгенге таләпләр. Хәзерге татар теле һәм әдәбияты дәрәсенәң технологиясе. Дәрәсенәң технологик картасы.

Мәктәптә уку-укыту процессында татар теле һәм әдәбияты дәрәсләре, башка уку дисциплиналары буенча барган дәрәсләр белән охшаш һәм үзенчәлекле яклары. Хәзерге татар теле дәрәсе алдына куелган таләпләр. Дәрәсенәң төрле этапларында укытучы вазифалары.

Техник чаралар. Предметара бәйләнеш.

Дәрәсенәң структурасы. Дәрәсенәң сыйфатын бәяләү критерийлары.

Бүгенге көн таләбенә җавап биргән методик эшкәртмәләр эзәрләү, укытуның альтернатив формаларын эзләү.

Укытуның төп юнәлешләре, авторлык коллективлары, новатор укытучылар хәрәкәте. Педагогика фәнненәң камилләшүе, яңа педагогик технологияләр эшкәртелү. Яңартылган уку планнары һәм программалары төзелү.

Укытучының дәрәскә хәзерләнүе. Дәрәсенәң алдан уйлап куелган моделе, аны ижади эшкәртү һәм гамәлгә ашыру процессы. Дәрәс өчен материал туплауның мөһим принциплары. Дәрәс конспекты төзү: дәрәсенәң темасын, максатын билгеләү, оештырылу методикасын ачыклау (нәтиҗәле метод һәм алымнарны, укытучы һәм укучыларның максатка юнәлгән эшчәнлеген һ.б.), төзелешен, эчтәлеген конкретлаштыру, өй эшен күрсәтү.

Дәрәскә анализ һәм үзәнәлиз.

Бүгенге көн таләбәнә жавап биргән методик эшкәртмәләр әзерләү, укытуның альтернатив формаларын эзләү. Укытуның төп юнәлешләре, авторлык коллективлары, новатор укытучылар хәрәкәте. Педагогика фәнненең камилләшүе, яңа педагогик технологияләр эшкәртелү. Яңартылган уку планнары һәм программалары төзелү. Уку процессын оештыру һәм идарә итүнең нәтижеләлегенә нигезләнгән педагогик технологияләр. Укучылар эшчәнлеген активлаштыру һәм интенсивлаштыруга юнәлтелгән педагогик технологияләр. Дәрәсләргә күзәтү ясау. Төрле тип дәрәсләргә анализлау. Дәрәснәң технологик карталарына күзәтү ясау. Үрнәк технологик карта элементларын билгеләү. Дәрәскә күнегүләр системасын төзү. Төрле дәрәсләргә план-конспекттын төзү. Дәрәснәң технологик картасын төзү.

Тема 6. Татар теле дәрәсләргә оештыру һәм үткәрү методикасы. Дәрәс типлары һәм формалары.

Укыту-тәрбия эшен оештыруның төп формасы буларак дәрәс. Хәзерге татар теле дәрәсләргә үзенчәлеге. Тел дәрәсе алдына куелган дидактик таләпләр: дәрәснәң ачык максаты булуы, белем һәм тәрбия бирүнең бердәмлеге, фәннилек, вакыттан рациональ файдалану, предметка бәйләнеш һ.б. Дәрәс типлары, формалары. Өй эше. Аларның төрләре, методикасы.

Дидактик максаты ягыннан дәрәс типлары: яңа материалны өйрәтү-аңлату, материалны ныгыту һәм белемнәргә камилләштерү дәрәсләре, гомумиләштереп кабатлау, укучыларның белем һәм күнекмәләргә исәпкә алу, ягъни контроль дәрәсләре.

Эчтәлеге ягыннан дәрәс типлары: фонетика, орфография, грамматика, пунктуация һәм тел үстөрү дәрәсләре. Татар теле дәрәсләргә төзелеше. Нинди ысул-алымның өстенлек итүенә карап, дәрәснәң төрле формалары. Дәрәс формаларына тарихи күзәтү. Иң күп таралган дәрәс формалары: семинар, зачет, имтихан, лекция, консультация, диспут, экскурсия, сәяхәт, КВН дәрәсләре. Төрле дәрәс формаларының әһәмияте. Андый дәрәсләргә төзелеше.

Татар теле буенча өйгә эш бирү. Аның төрләре, эчтәлеге, әһәмияте. Өй эшен тикшерү алымнары, юллары. Өй эшенә куелган төп дидактик таләпләр.

Тема 7. Әдәбият дәрәсләргә оештыру һәм үткәрү методикасы. Дәрәс типлары һәм формалары.

Мәктәптә уку-укыту процессында әдәбият дәрәсләре, башка уку дисциплиналары буенча барган дәрәсләргә белән охшаш һәм үзенчәлекле яклары. Хәзерге әдәбият дәрәсе алдына куелган таләпләр. Әдәбият дәрәсендә үстәрешле сүз сәнгате белән очрашу-аралашу процессы буларак татар әдәбияты дәрәсе. Әдәбият дәрәсенә ижади характеры, аның әхлакий бурычарны нәтижелә гамәлгә ашыру мөмкинлекләре. Дәрәснәң төрле этапларында укытучы вазифалары.

Төрле метод һәм алымнарның үзара максатка ярашлы тыгыз бәйләнешкә керүен, педагогик һәм методик бурычларның нәтижелә гамәлгә ашуын тәэмин итүче методик система буларак әдәбият дәрәсе технологиясе.

Әдәбият дәрәсенәң төрләре, төзелеше.

Укытучының дәрәскә хәзерләнүе. Дәрәснәң алдан уйлап куелган модели, аны ижади эшкәртү һәм гамәлгә ашыру процессы. Дәрәс өчен материал туплауның мөһим принциплары. Дәрәс конспекты төзү: дәрәснәң темасын, максатын билгеләү, оештырылу методикасын ачыклау (нәтижелә метод һәм алымнарны, укытучы һәм укучыларның максатка юнәлгән эшчәнлеген һ.б.), төзелешен, эчтәлеген конкретлаштыру, өй эшен күрсәтү.

Техник чаралар, укучыларның әдәби үсешенә ирешүдә аларның әһәмияте.

Әдәбият дәрәсләргә предметка бәйләнеш.

Әдәбият дәрәсенәң төп буыннары. Дәрәснәң сыйфатын бәяләү критерийлары. Әдәбият дәрәсләргә сыйфатын күтәрү-хәзерге мәктәп алдына куелган төп бурычларның берсе.

Бүгенге көн таләбәнә жавап биргән методик эшкәртмәләр әзерләү, укытуның альтернатив формаларын эзләү. Укытуның төп юнәлешләре, авторлык коллективлары, новатор укытучылар хәрәкәте. Педагогика фәнненең камилләшүе, яңа педагогик технологияләр эшкәртелү. Яңартылган уку планнары һәм программалары төзелү. Уку процессын оештыру һәм идарә итүнең нәтижеләлегенә нигезләнгән педагогик технологияләр. Укучылар эшчәнлеген активлаштыру һәм интенсивлаштыруга юнәлтелгән педагогик технологияләр.

Тема 8. Әдәби әсәр өйрәнүнең төп этаплары. Әдәби әсәргә төр һәм жанр үзенчәлегенә исәпкә алып өйрәнү методикасы. Әдәби әсәргә анализ ясау.

Төр-жанр үзенчәлегенәң әдәби әсәргә өйрәнү методикасына йогынтысы. Аларның идея-эстетик кыйммәттен танып белүнең укучыларның яшь, индивидуаль үзенчәлекләргә, әдәби хәзерлеге дәрәжәсенәң чыгып билгеләнүе.

Лирика өйрәнү. Метод һәм алымнар сайлаука жанр (газәл, кыйтга, мәдхия һ.б.), лирик сюжет, лирик образлар системасы (кичереш, шагыйрь һәм лирик герой), шигырь төзелеше үзенчәлеге, сүз-образлар поэтикасының йогынтысы. Укучыларда кичереш хисләргә тәрбияләү, сүз-образларга һәм башка сәнгатьчә чараларга (мәсәлән, поэтик фигураларга) йөкләнгән вазифаларны танып белү - лирик әсәр асылын танып белүдә мөһим шарт. Лирик әсәргә анализ бирү тәртибе.

Проза әсәргә өйрәнү. Метод һәм алымнарны сайлаука әсәргәң жанры (хкәя, повесть һ.б.), сюжет-композициясе, автор чараларының йогынтысы. Текст эчтәлеген һәм идея-эстетик юнәлешен танып белү алымнары: эчтәлек сөйләү һәм аның төрләре; план төзү, планга әсәрдән өзекләргә сайлау, рецензия, аннотация язу. Прозага анализ юллары, тәртибе.

Драма өйрәнү. Драма әсәрен өйрәнүдә төр-жанр үзенчәлекләре белән бәйлә кыенлыктар. Төп алымнар ("тамаша залы күзлегә", хыялый мезансценалар тәзү, рольлә уеннар, пьеса тексты белән спектакльне чагыштыу, авторның герой характерларын жанландыру алымнары). Пьеса нигезенә салынган конфликт һәм коллизияләр үзенчәлеген танып белү. Әсәренң сәхнә тарихы, артистларның сәхнә юлы, милли театр, театр үсешендә язучыларның роле турында мәгълүматлар белән таныштыру, драма өйрәнү дәресләре

Тема 9. Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә яңа технологияләр Проект технологиясе. Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә квест-проектлар

Бүгенге көн таләбенә жавап биргән методик эшкәртмәләр әзерләү, укытуның альтернатив формаларын эзләү. Укытуның төп юнәлешләре, авторлык коллективлары, новатор укытучылар хәрәкәте. Педагогика фәнненң камилләшүе, яңа педагогик технологияләр эшкәртелү. Яңартылган уку планнары һәм программалары тәзелү. Уку процессын оештыру һәм идарә итүнең нәтижәлегенә нигезләнгән педагогик технологияләр. Белем бирүнең компьютер технологияләре. Үстерелешле укыту технологиясе. Проектлар технологиясе.

Программалаштырылган укыту. Укучылар эшчәнлеген активлаштыру һәм интенсивлаштыруга юнәлтелгән педагогик технологияләр. Уен тетехнологиясе.

Аралашуга өйрәтү технологиясе.

Проектларның төрләре. Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә проектлар эшчәнлеген оештыру. Танып белү эшчәнлеген активлаштыру чарасы буларак квест-проектлар.

Тема 10. Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә үстерешле укыту технологиясе.

Үстерешле укыту технологиясенң асылы. Үстерешле укыту технологиясенә корылган татар теле һәм татар әдәбияты дәресләре. Дәрес этаплары: оештыру-мотивлаштыру(өй эшенә анализ, актуальләштерү, уку мәсьәләсен кую), уку мәсьәләсен адымлап чишү, рефлексия(дәрестәгә эшчәнлеккә үзбәя, өйгә эш буенча инструкция)

Тема 11. Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә кейс-технология.

Кейс-технология: тәзелеш, эчтәлегә. Үзенчәлекле билгеләре. Кейсның структурасы, тәзелеш принципнары. Кейсларны классификацияләү. Кейс-технологиянең традицион укыту формаларынан аермасы, уңышлы, уңышсыз яклары. Кейс биремнәрен тәзү кагыйдәләре. Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә кейс технологиясен куллану.

Тема 12. Татар теле һәм әдәбиятынан сыйныфтан тыш эшләр

Әдәбияттан дәрестән тыш эшләр - педагогик һәм социаль проблема. Класстан тыш эшләрнең максаты, формалары, тәзелеш, эчтәлегә. Укучыларның сыйныфтан тыш укуын, китап белән эшләрне оештыру методикасы, класстан тыш укуны исәпкә алу юллары. Әдәбият укытучысының, китапханәче белән бергәләп укучыларда уку ихтияжы, китап сөю хисләре тәрбияләү алымнары.

Татар теле һәм әдәбиятынан факультатив дәресләр, аларны оештыру һәм үткөрү методикасы. Факультатив өчен темалар сайлау, темаларның төп курс белән бәйләнеше. Факультатив дәресләрдә укучылар белән эшләрнең катлаулырак формалары: әңгәмә, лекция. Укучыларның активлыгын үстерү. Фәнни чыганақларны конспектларга һәм рефератлар язарга өйрәтү юлы белән укучыларда мөстәкыйль эшләр күнекмәләре тәрбияләү.

Электив курслар. Электив курс программаларының структурасы. Электив һәм факультатив курслар Аларның охшаш һәм аермалы яклары.

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

Самостоятельная работа обучающихся выполняется по заданию и при методическом руководстве преподавателя, но без его непосредственного участия. Самостоятельная работа подразделяется на самостоятельную работу на аудиторных занятиях и на внеаудиторную самостоятельную работу. Самостоятельная работа обучающихся включает как полностью самостоятельное освоение отдельных тем (разделов) дисциплины, так и проработку тем (разделов), осваиваемых во время аудиторной работы. Во время самостоятельной работы обучающиеся читают и конспектируют учебную, научную и справочную литературу, выполняют задания, направленные на закрепление знаний и отработку умений и навыков, готовятся к текущему и промежуточному контролю по дисциплине.

Организация самостоятельной работы обучающихся регламентируется нормативными документами, учебно-методической литературой и электронными образовательными ресурсами, включая:

Порядок организации и осуществления образовательной деятельности по образовательным программам высшего образования - программам бакалавриата, программам специалитета, программам магистратуры (утвержден приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 5 апреля 2017 года №301)

Письмо Министерства образования Российской Федерации №14-55-996ин/15 от 27 ноября 2002 г. "Об активизации самостоятельной работы студентов высших учебных заведений"

Устав федерального государственного автономного образовательного учреждения "Казанский (Приволжский) федеральный университет"

Правила внутреннего распорядка федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего профессионального образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет"

Локальные нормативные акты Казанского (Приволжского) федерального университета

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю) включает оценочные материалы, направленные на проверку освоения компетенций, в том числе знаний, умений и навыков. Фонд оценочных средств включает оценочные средства текущего контроля и оценочные средства промежуточной аттестации.

В фонде оценочных средств содержится следующая информация:

- соответствие компетенций планируемым результатам обучения по дисциплине (модулю);
- критерии оценивания сформированности компетенций;
- механизм формирования оценки по дисциплине (модулю);
- описание порядка применения и процедуры оценивания для каждого оценочного средства;
- критерии оценивания для каждого оценочного средства;
- содержание оценочных средств, включая требования, предъявляемые к действиям обучающихся, демонстрируемым результатам, задания различных типов.

Фонд оценочных средств по дисциплине находится в Приложении 1 к программе дисциплины (модулю).

7. Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

Освоение дисциплины (модуля) предполагает изучение основной и дополнительной учебной литературы. Литература может быть доступна обучающимся в одном из двух вариантов (либо в обоих из них):

- в электронном виде - через электронные библиотечные системы на основании заключенных КФУ договоров с правообладателями;
- в печатном виде - в Научной библиотеке им. Н.И. Лобачевского. Обучающиеся получают учебную литературу на абонементе по читательским билетам в соответствии с правилами пользования Научной библиотекой.

Электронные издания доступны дистанционно из любой точки при введении обучающимся своего логина и пароля от личного кабинета в системе "Электронный университет". При использовании печатных изданий библиотечный фонд должен быть укомплектован ими из расчета не менее 0,5 экземпляра (для обучающихся по ФГОС 3++ - не менее 0,25 экземпляра) каждого из изданий основной литературы и не менее 0,25 экземпляра дополнительной литературы на каждого обучающегося из числа лиц, одновременно осваивающих данную дисциплину.

Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля), находится в Приложении 2 к рабочей программе дисциплины. Он подлежит обновлению при изменении условий договоров КФУ с правообладателями электронных изданий и при изменении комплектования фондов Научной библиотеки КФУ.

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

Камаева Р.Б., Мөхәммәтжанова А.Х.. Федераль дәүләт белем бирү стандартларын тормышка ашыруда татар теле һәм әдәбияты укытучысына фәнни-методик ярдәм - [https://edu.tatar.ru/upload/images/files/22\(23\).pdf](https://edu.tatar.ru/upload/images/files/22(23).pdf)

Мөхәммәтжанова А.Х., Камаева Р.Б... Татар теле һәм әдәбияты укытучысына ярдәмгә: терәк схемалар һәм белешмәлек - [https://edu.tatar.ru/upload/images/files/4\(88\).pdf](https://edu.tatar.ru/upload/images/files/4(88).pdf)

Татар теле һәм әдәбияты дәрәсләрен модельләштерүдә заманча педагогик технологияләр (эш тәҗрибәсеннән)/төз. А.Х. Мөхәммәтжанова, Р.Б.Камаева - [https://edu.tatar.ru/upload/images/files/5\(75\).pdf](https://edu.tatar.ru/upload/images/files/5(75).pdf)

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

Вид работ	Методические рекомендации
лекции	Лекция является главным звеном дидактического цикла обучения. Ее цель - формирование ориентировочной основы для последующего усвоения студентами учебного материала. На лекциях студентам необходимо осмысленно воспринимать материал, делать краткие записи, задавать вопросы в случае непонимания отдельных положений, т.е. работать в интерактивном режиме с лектором.
практические занятия	Для подготовки к практическим занятиям необходимо рассмотреть контрольные вопросы и разобрать задания, обратиться к рекомендуемой учебной литературе; необходимо стремиться не к заучиванию материала лекции или учебника, а к его осмыслению, попытке связать изучаемый материал со знаниями из области литературоведения и лингвистики, истории языка и литературы и др.

Вид работ	Методические рекомендации
лабораторные работы	Для подготовки к лабораторной работе необходимо рассмотреть контрольные вопросы и разобрать задания, обратиться к рекомендуемой учебной литературе; необходимо стремиться не к заучиванию материала лекции или учебника, а к его осмыслению, попытке связать изучаемый материал со знаниями из области литературоведения и лингвистики, истории языка и литературы и др.
самостоятельная работа	Самостоятельная работа студентов по курсу направлена на закрепление и углубление знаний, полученных на лекционных и семинарских занятиях, а также на развитие у студентов творческих навыков, инициативы, умения организовывать свое время. При выполнении плана самостоятельной работы студенту необходимо не только прочитать теоретический материал в учебниках и учебных пособиях, указанных в библиографических списках, но и планомерно развивать оперативную память, совершенствовать умения работать со справочными материалами, включая электронные источники.
экзамен	Подготовка к экзамену должна осуществляться на основе лекционного материала, материала практических занятий с обязательным обращением к основным учебникам по курсу. Необходимо рассмотреть контрольные вопросы и разобрать задания, обратиться к рекомендуемой учебной литературе. Экзамен нацелен на комплексную проверку освоения дисциплины. Экзамен проводится в устной или письменной форме по билетам, в которых содержатся вопросы (задания) по всем темам курса. Оценивается владение материалом, его системное освоение, способность применять нужные знания навыки и умения при анализе проблемных ситуаций и решении практических заданий.

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем, представлен в Приложении 3 к рабочей программе дисциплины (модуля).

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

Материально-техническое обеспечение образовательного процесса по дисциплине (модулю) включает в себя следующие компоненты:

Помещения для самостоятельной работы обучающихся, укомплектованные специализированной мебелью (столы и стулья) и оснащенные компьютерной техникой с возможностью подключения к сети "Интернет" и обеспечением доступа в электронную информационно-образовательную среду КФУ.

Учебные аудитории для контактной работы с преподавателем, укомплектованные специализированной мебелью (столы и стулья).

Компьютер и принтер для распечатки раздаточных материалов.

Мультимедийная аудитория.

12. Средства адаптации преподавания дисциплины к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

При необходимости в образовательном процессе применяются следующие методы и технологии, облегчающие восприятие информации обучающимися инвалидами и лицами с ограниченными возможностями здоровья:

- создание текстовой версии любого нетекстового контента для его возможного преобразования в альтернативные формы, удобные для различных пользователей;
- создание контента, который можно представить в различных видах без потери данных или структуры, предусмотреть возможность масштабирования текста и изображений без потери качества, предусмотреть доступность управления контентом с клавиатуры;
- создание возможностей для обучающихся воспринимать одну и ту же информацию из разных источников - например, так, чтобы лица с нарушениями слуха получали информацию визуально, с нарушениями зрения - аудиально;
- применение программных средств, обеспечивающих возможность освоения навыков и умений, формируемых дисциплиной, за счёт альтернативных способов, в том числе виртуальных лабораторий и симуляционных технологий;

- применение дистанционных образовательных технологий для передачи информации, организации различных форм интерактивной контактной работы обучающегося с преподавателем, в том числе вебинаров, которые могут быть использованы для проведения виртуальных лекций с возможностью взаимодействия всех участников дистанционного обучения, проведения семинаров, выступления с докладами и защиты выполненных работ, проведения тренингов, организации коллективной работы;
- применение дистанционных образовательных технологий для организации форм текущего и промежуточного контроля;
- увеличение продолжительности сдачи обучающимся инвалидом или лицом с ограниченными возможностями здоровья форм промежуточной аттестации по отношению к установленной продолжительности их сдачи:
- продолжительности сдачи зачёта или экзамена, проводимого в письменной форме, - не более чем на 90 минут;
- продолжительности подготовки обучающегося к ответу на зачёте или экзамене, проводимом в устной форме, - не более чем на 20 минут;
- продолжительности выступления обучающегося при защите курсовой работы - не более чем на 15 минут.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВО и учебным планом по направлению 44.03.01 "Педагогическое образование" и профилю подготовки "Родной язык и литература".

Приложение 2
к рабочей программе дисциплины (модуля)
Б1.В.ОД.3 Методика обучения родному языку и литературе

Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

Направление подготовки: 44.03.01 - Педагогическое образование

Профиль подготовки: Родной язык и литература

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: заочное

Язык обучения: русский

Год начала обучения по образовательной программе: 2016

Основная литература:

1. Мөхиярова, Р.Х. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укыту. 8 нчы сыйныф : укытучылар өчен методик кулланма / Р.Х. Мөхиярова. - Казан : Мәгариф, 2008. - 79б. - 35-00. [13экз.]
2. Максимов Н.В. Урта мәктәптә татар теле укыту. Гади жәмлә синтаксисы: 7-11 сыйныф укытучылары өчен методик кулланма / Н.В. Максимов, З.В. Шәйхразиева. - Казан : Мәгариф, 2008. - 111б. - 45-00. [10экз.]
3. Сафиуллина Ф.С. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укыту. 10 нчы сыйныф : укытучылар өчен методик кулланма / Ф.С. Сафиуллина, К.С. Фәтхуллова, В.А. Яковлева. - Казан: Мәгариф, 2009. - 127б. - 35-00; 45-00. [17экз.]
4. Фәтхуллова К.С. Татарча сөйләшик=Давайте говорить по-татарски=Let`s speak tatar : уку әсбабы. - Казан : Татар. кит. нәшр., 2012. - 311б. - 183-00. [20экз.]
5. Харисов Ф.Ф. Татар теле : чит телле аудиториядә : Югары уку йортлары өчен уку әсбабы. Ике кисәктә. Беренче кисәк. - Казан : Мәгариф, 2009. - 231 б. - 145-00. [21экз.]
6. Хәйдәрәва Р.З. Татар теле : Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәкт. 8 нче с-фы өчен д-лек (рус телендә сөйләшүче балалар өчен) / Р.З. Хәйдәрәва, Р.Л. Малафеева. - Казан : Мәгариф, 2008. - 207б. - 110-00. [10 экз.]
7. Юсупова З.Ф. Учет особенностей родного языка учащихся при обучении русскому языку как неродному: учеб.-метод. пособие / каф. совр. рус. яз. и метод. препод. Казан. (Приволж.) федер. ун-та; З.Ф. Юсупова. - Казань: Казан. ун-т, 2013. - 60 с. -URI: http://dspace.kpfu.ru/xmloi/bitstream/handle/net/27389/10-IFMK_001147.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Дополнительная литература:

1. Абдрәхимова Я.Х. Татар теленнән бәйләнешле сөйләм үстерү дәрәсләре: Татар гомуми белем бирү мәктәбенең 5-7 сыйныфларында эшләүче укытучылар өчен кулланма. - Казан: Мәгариф, 2003. - 119 б. - [24 экз.]
2. Вәлиева Ф.С., Саттаров Г.Ф. Урта мәктәп һәм гимназияләрдә татар телен укыту методикасы. - Казан: Раннур, 2000. - 455 б. - [102 экз.]
3. Вәгыйзов С.Г., Вәлитова Р.Г. Башлангыч мәктәптә татар теле методикасы. - Казан: Мәгариф, 2001. - 415 б. - [6 экз.]
4. Вәгыйзов С.Г. Кызыклы грамматика: Татар теленнән дидактик уеннар һәм мавыктыргыч күнегүләр. - Казан: Татар кит. нәшр., 1980. - 184 б. - [28 экз.]
5. Заһидуллина Д.Ф. Урта мәктәптә татар әдәбиятын укыту методикасы. Казан: Мәгариф, 2000. - 455 б. - [100 экз.]
6. Сафиуллина Ф.С. Татар теленә өйрәтүнең фәнни-методик нигезләре. - Казан: Хәтер, 2001. - 432 б. - [59экз.]
7. Казыйханов В.С. Әхлак дәрәсләре: укытучылар, сыйныф җитәкчеләре һәм тәрбиячеләр өчен дәрес эшкәртмәләре/ В.С. Казыйханов. - 3-басма. - ЯрЧаллы: 'Иҗат' нәшр., 2001. - 239 б. [28 экз.]
8. Камаева Р.Б. Татар теле һәм әдәбияты дәрәсләрендә яңа педагогик алымнар. - Алабуга, 2010. - 106 б. - [5 экз.]
9. Мәктәптә татар телен укыту теориясе һәм методикасы : Югары уку йотрлары • чен программа / Тезүчесе С.Г. Исмагыйлова. - Алабуга : АДПУ нәшр., 2005. - 22б. - 20-00. [44экз.]
10. Новые педагогические информационные технологии в системе образования: учебн. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров/ под ред. Е.С. Полат. 2-е изд. стереотип. - М.: Изд. Центр 'Академия', 2005. - 272 с. [20 экз.]
11. Новые педагогические информационные технологии в системе образования: учебн. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров/ под ред. Е.С. Полат. 4-е изд. стереотип. - М.: Изд. Центр 'Академия', 2009. - 272 с. [5 экз.]
12. Татар грамматикасы: өч томда. Т.2. Морфология / Баш ред. М.З. Зәкиев. - М.: Инсан- Фикер, 2002. - 488 б. - [95 экз.]

13. Харисова Ч.М. Компетентностный подход в обучении родному языку/ Ч.М. Харисова //Модернизация педагогического образования : Сборник научных трудов Международного форума (Казань, 3-5 июня 2015 г.). - С. 289-293 URI: <http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/29882/modern2015-289-293.pdf?sequence=-1&isAllowed=y>
14. Хужиәхмәтов Ә.Н. Педагогика: Югары һәм махсус уку йортлары өчен дәреслек. - Казан: Мәгариф, 2004. -543 б.-[12 экз.]
15. Яхин А.Г. Әдәбият дәресләре: Укытучылар, югары уку йортлары студентлары өчен методик кулланма.- Казан: Мәгариф, 2003. - 159 б.-[26 экз.]
16. Шаймарданова Г. А. Татар теленә чит тел буларак өйрәтүгә индивидуалләштерү технологиясенә йогынтысы/ Г.А. Шаймарданова//Татарское языкознание в контексте Евразийской гуманитарной науки: Материалы Международной научно-практической конференции (Казань, 1-4 ноября 2016 г.). - С. 438-440. - http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/109370/Tat_ling2016_438_440.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
17. Шакирова Г. Р. Принцип дифференцирования языковых явлений и значений при обучении морфологии родного языка/ Г.Р.Шакирова//Татарское языкознание в контексте Евразийской гуманитарной науки: Материалы Международной научно-практической конференции (Казань, 1-4 ноября 2016 г.). - С.421- 424. URI:https://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/109545/Tat_ling2016_421_424.pdf?sequence=-1&isAllowed=y

Приложение 3
к рабочей программе дисциплины (модуля)
Б1.В.ОД.3 Методика обучения родному языку и литературе

Перечень информационных технологий, используемых для освоения дисциплины (модуля), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем

Направление подготовки: 44.03.01 - Педагогическое образование

Профиль подготовки: Родной язык и литература

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: заочное

Язык обучения: русский

Год начала обучения по образовательной программе: 2016

Освоение дисциплины (модуля) предполагает использование следующего программного обеспечения и информационно-справочных систем:

Операционная система Microsoft Windows 7 Профессиональная или Windows XP (Volume License)

Пакет офисного программного обеспечения Microsoft Office 365 или Microsoft Office Professional plus 2010

Браузер Mozilla Firefox

Браузер Google Chrome

Adobe Reader XI или Adobe Acrobat Reader DC

Kaspersky Endpoint Security для Windows

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен обучающимся. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, учебно-методические комплексы, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования (ФГОС ВО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе Издательства "Лань", доступ к которой предоставлен обучающимся. ЭБС Издательства "Лань" включает в себя электронные версии книг издательства "Лань" и других ведущих издательств учебной литературы, а также электронные версии периодических изданий по естественным, техническим и гуманитарным наукам. ЭБС Издательства "Лань" обеспечивает доступ к научной, учебной литературе и научным периодическим изданиям по максимальному количеству профильных направлений с соблюдением всех авторских и смежных прав.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "Консультант студента", доступ к которой предоставлен обучающимся. Многопрофильный образовательный ресурс "Консультант студента" является электронной библиотечной системой (ЭБС), предоставляющей доступ через сеть Интернет к учебной литературе и дополнительным материалам, приобретенным на основании прямых договоров с правообладателями. Полностью соответствует требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования к комплектованию библиотек, в том числе электронных, в части формирования фондов основной и дополнительной литературы.